

Drept penal. Partea specială

Caiet de seminar

RĂDUCANU, Ruxandra

■ **Studii:** Facultatea de Drept „Nicolae Titulescu”, Universitatea din Craiova (1998); Doctor în drept al Universității din Craiova (2002).

■ **Experiență profesională:** Preparator, ulterior Asistent (1998-2004); Lector la Catedra de Drept public, disciplina Drept penal special (2004-2009); Conferențiar titular la disciplina Drept penal special, în cadrul Departamentului Drept al Facultății de Drept a Universității din Craiova (2009-2015); Profesor titular al disciplinei Drept penal special la Departamentul Drept Public și Științe Administrative al Facultății de Drept a Universității din Craiova (2015-prezent).

■ **Publicații:** Autor și coautor a numeroase studii de specialitate și lucrări, printre care: *Infrațiuni contra libertății persoanei*, coautor, 2015; *Noul Cod penal. Comentarii pe articole*, coautor, 2014; *Minorul – autor și victimă a infracțiunii din perspectiva noilor reglementări penale*, 2013; *Drept penal. Partea specială*, Ed. Universul Juridic, București, 2009; *Drept penal. Partea specială. Infrațiuni contra persoanei*, 2007; *Timpul și legea penală*, coautor, 2007.

ALEXANDROIU, Gabriela

Studii: Facultatea de Drept „Nicolae Titulescu”, Universitatea din Craiova (1996); Masterat în drept public european, în cadrul Facultății de Drept „Nicolae Titulescu” a Universității din Craiova (2005-2007); Doctorand în Drept penal la Facultatea de Drept, Universitatea din Craiova (oct. 2015).

■ **Experiență profesională:** Avocat în cadrul Baroului Dolj (1996-2005); Judecător la Judecătoria Caracal, jud. Olt (2005-2009); Judecător la Secția penală a Tribunalului Dolj (2009-prezent; 2011-2014 – Președinte al Secției penale).

■ **Seminarii și stagii de pregătire:** Participare și susținere articole la numeroase conferințe și seminarii cu teme juridice (nov. 2006-prezent).

■ **Publicații:** Coautor (alături de dna Magdalena Iordache) la lucrarea *Plângerea împotriva soluțiilor procurorului de netrimiteră în judecată – Aspecte teoretice. Practică judiciară*, Ed. Hamangiu, București, 2007.

Nota autoarelor: Sintezele teoretice reprezintă informații rezumate din lucrarea *Drept penal. Partea specială*, de Ruxandra Răducanu (2009), iar spețele sunt rezumate din deciziile diferitelor instanțe.

**Ruxandra Răducanu
Gabriela Alexandroiu**

**Drept penal. Partea specială
Caiet de seminar
Volumul I. Infrațiuni contra persoanei
și patrimoniului**

**Universul Juridic
București
-2016-**

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2016, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RĂDUCANU, RUXANDRA

Drept penal : partea specială / caiet de seminar / Ruxandra Răducanu, Gabriela Alexandroiu. - București : Universul Juridic, 2016-
vol.

ISBN 978-606-673-951-1

Vol. 1 : Infrațiuni contra persoanei și patrimoniului. - 2016. –
ISBN 978-606-673-950-4

I. Alexandroiu, Gabriela

343(498)(075.8)

REDACTIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

I. INFRAȚIUNI CONTRA VIEȚII

Omorul

Definiție. Infrațiunea de omor este prevăzută și sancționată de dispozițiile art. 188 C. pen. și constă în „uciderea unei persoane”.

Obiectul juridic. Infrațiunea de omor are ca obiect juridic special ansamblul relațiilor sociale care ocrotesc dreptul la viață al persoanei.

Obiectul material este corpul persoanei împotriva căreia acționează făptuitorul.

Subiecții infrațiunii

Subiectul activ al infrațiunii de omor poate fi orice persoană.

Infrațiunea de omor este susceptibilă de săvârșire în orice formă de participare.

Subiectul pasiv al infrațiunii de omor poate fi orice persoană fizică, în viață.

Latura obiectivă

Elementul material al infrațiunii de omor constă din activitatea de ucidere a unei persoane.

Infrațiunea de omor se comite, de regulă, prin acte comise, prin acțiuni care pot fi acțiuni directe și acțiuni indirecte.

Fapta se poate săvârși și prin inacțiuni, adică prin acte de omisiune, atunci când făptuitorul având obligația legală, socială, de a efectua o activitate prin care să împiedice sau să înlăture o cauză care ar provoca moartea victimei, nu îndeplinește această obligație.

Urmarea imediată a activității de ucidere a unei persoane este moartea victimei.

Legătura de cauzalitate trebuie să existe între activitatea de suprimare a vieții comisă de făptuitor și moartea victimei.

Latura subiectivă. Omorul se poate săvârși atât cu intenție directă, cât și indirectă.

Tentativa și consumarea. Infrațiunea de omor este susceptibilă de forme imperfecte, cum ar fi actele preparatorii și tentativa.

Actele preparatorii nu sunt sancționate de lege, dar tentativa la infrațiunea de omor, posibilă în toate formele sale, este pedepsită, astfel cum prevăd dispozițiile alin. (2) al art. 188 C. pen.

Infrațiunea de omor se consumă în momentul în care se produce rezultatul cerut de lege, și anume moartea persoanei.

Sancțiunea. Infrațiunea de omor este sancționată de lege cu pedeapsa închisorii de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi.

Omorul calificat

Definiție. Infracțiunea de omor calificat este prevăzută și sancționată de dispozițiile art. 189 C. pen. și constă în „omorul săvârșit în vreuna din următoarele împrejurări:

- a) cu premeditare;
- b) din interes material;
- c) pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la tragerea la răspundere penală ori de la executarea unei pedepse;
- d) pentru a înlesni sau ascunde săvârșirea altei infracțiuni;
- e) de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor;
- f) asupra a două sau mai multor persoane;
- g) asupra unei femei gravide;
- h) prin cruzimi”.

Omorul săvârșit cu premeditare

Înscrierea acestei modalități de comitere a infracțiunii între circumstanțele agravante prevăzute de art. 188 C. pen. este justificată de pericolul sporit al faptei ce se comite după o prealabilă pregătire, după un plan metodic, organizat, ceea ce sporește șansele de reușită și denotă, totodată, pericolozitatea sporită a făptuitorului care nu acționează sub imboldul unui impuls spontan, ci chibzuieste, pregătește acțiunea sa de ucidere a unei persoane.

Omorul săvârșit din interes material

Existența acestei circumstanțe agravante este justificată de mobilul special care a constituit baza acțiunii făptuitorului, și anume obținerea, prin fapta de ucidere a unei persoane, de foloase sau avantaje materiale.

Pentru a se aplica această agravantă este suficient ca făptuitorul să fi comis omorul cu intenția, directă sau indirectă, de a-și satisface un interes material, de a obține foloase sau avantaje materiale, indiferent dacă făptuitorul a reușit sau nu a reușit să-și satisfacă interesul material prin comiterea omorului, întrucât legea nu condiționează reținerea agravantei de realizarea interesului material.

Omorul săvârșit pentru a se sustrage ori pentru a sustrage pe altul de la urmărire sau arestare ori de la executarea unei pedepse

Existența acestei circumstanțe agravante este condiționată de scopul special pe care îl urmărește făptuitorul, și anume de a se sustrage sau de a sustrage pe altul de la urmărire, arestare sau executarea unei pedepse.

Omorul săvârșit pentru a înlesni sau ascunde săvârșirea altei infracțiuni

Existența acestei agravante este condiționată de scopul urmărit de făptuitor prin comiterea omorului, și anume, pentru a înlesni sau ascunde săvârșirea altei infracțiuni.

Omorul săvârșit de către o persoană care a mai comis anterior o infracțiune de omor sau o tentativă la infracțiunea de omor

Pentru existența acestei circumstanțe agravante speciale este necesară o singură condiție, și anume aceea ca omorul să fie săvârșit de o persoană ce a mai comis anterior un omor sau o tentativă la infracțiunea de omor.

Condiția ca făptuitorul să fi comis anterior un alt omor presupune comiterea anterior a unei fapte care întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de omor. De aceea, în conținutul acestei noțiuni de „alt omor” nu vor intra acele fapte care, deși au avut drept rezultat pierderea vieții unei persoane, nu sunt incriminate de legea penală sub denumirea de omor, cum ar fi: uciderea din culpă, lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte, pruncuciderea, lipsirea de libertate care a avut drept urmare moartea victimei, violul care a avut drept urmare moartea victimei etc.

Omorul asupra a două sau mai multe persoane

În cazul omorului a două sau a mai multor persoane, legiuitorul a creat o infracțiune unică complexă, distinctă. Pentru reținerea agravantei sunt necesare următoarele condiții: pluralitatea de victime, unitatea de faptă (împrejurare) și intenția de a ucide două sau mai multe persoane.

Omorul săvârșit asupra unei femei gravide

Va exista această agravantă atunci când se îndeplinesc cumulativ două condiții, și anume:

1) victima era însărcinată în momentul în care făptuitorul a acționat asupra ei cu intenția, directă sau indirectă, de a o ucide;

2) făptuitorul, în momentul comiterii faptei, a cunoscut starea de graviditate a victimei.

Dacă una dintre aceste două condiții nu este îndeplinită, agravanta nu va opera.

Sancțiunea constă în detențiunea pe viață alternativ cu pedeapsa închisorii de la 15 la 25 de ani, prevăzând și pedeapsa complementară a interzicerii exercitării unor drepturi.

Omorul săvârșit prin cruzimi

Omorul se consideră a fi săvârșit prin cruzimi atunci când făptuitorul recurge la folosirea unor metode speciale de chinuire a victimei, în așa fel încât să-i producă suferințe mult mai mari decât cele pe care le presupune suprimarea violentă a vieții.

Uciderea la cererea victimei

Definiție. Infracțiunea de ucidere la cererea victimei este prevăzută și sancționată de dispozițiile art. 190 C. pen. și constă în: „Uciderea săvârșită la cererea explicită, serioasă, conștientă și repetată a victimei care suferea de o boală incurabilă sau de o infirmitate gravă atestată medical, cauzatoare de suferințe permanente și greu de suportat, se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani”.

Obiectul juridic. Infracțiunea are ca obiect juridic special ansamblul relațiilor sociale care ocrotesc dreptul la viață al persoanei.

Obiectul material este corpul persoanei împotriva căreia acționează făptuitorul.

Subiecții infracțiunii

Subiectul activ al infracțiunii de omor poate fi orice persoană.

Infracțiunea de ucidere la cererea victimei este susceptibilă de săvârșire în orice formă de participare.

Subiectul pasiv al infracțiunii de omor poate fi o persoană fizică, în viață, dar care să aibă discernământul format și păstrat, să fie conștientă de acțiunile sale și să fie capabilă să și le exprime.

În plus, persoana trebuie să sufere de o boală incurabilă sau de o infirmitate gravă atestată medical, cauzatoare de suferințe permanente și greu de suportat.

Latura obiectivă

Elementul material al infracțiunii de omor constă în activitatea de ucidere a unei persoane la cererea acesteia.

Infracțiunea de ucidere la cererea victimei se comite, de regulă, prin acte comise, prin acțiuni care pot fi acțiuni directe și acțiuni indirecte.

Fapta se poate săvârși și prin inacțiuni, adică prin acte de omisiune, atunci când făptuitorul, având obligația legală, socială, de a efectua o activitate prin care să împiedice sau să înlăture o cauză care ar provoca moartea victimei, nu îndeplinește această obligație.

Pentru întregirea laturii obiective, este necesar ca cererea victimei să fie *explicită* (clară, neechivocă), *serioasă* (să nu fie exprimată în glumă), *conștientă* (să provină de la o persoană cu discernământ) și să fie *repetată* (exprimată de un număr suficient de ori, care să exprime stăruința).

Urmarea imediată a activității este moartea victimei.

Legătura de cauzalitate trebuie să existe între activitatea de suprimare a vieții comisă de făptuitor și moartea victimei.

Latura subiectivă. Infracțiunea se poate săvârși atât cu intenție directă, cât și indirectă.

Tentativa și consumarea

Actele preparatorii și tentativa, deși sunt posibile, nu sunt incriminate.

Infracțiunea se consumă în momentul în care se produce rezultatul cerut de lege, și anume moartea persoanei.

Sancțiunea. Infracțiunea este sancționată de lege cu pedeapsa închisorii de la unu la 5 ani.

Determinarea sau înlesnirea sinuciderii

Definiție. Infracțiunea de determinare sau înlesnire a sinuciderii este prevăzută și sancționată de dispozițiile art. 191 C. pen. și constă în: „(1) Fapta de a determina sau înlesni sinuciderea unei persoane, dacă sinuciderea a avut loc, se pedepsește cu închisoarea de la 3 la 7 ani.

(2) Când fapta prevăzută în alin. (1) s-a săvârșit față de un minor cu vârsta cuprinsă între 13 și 18 ani sau față de o persoană cu discernământ diminuat, pedeapsa este închisoarea de la 5 la 10 ani.

(3) Determinarea sau înlesnirea sinuciderii, săvârșită față de un minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani sau față de o persoană care nu a putut să-și dea seama de consecințele acțiunilor sau inacțiunilor sale ori nu putea să le controleze, dacă sinuciderea a

avut loc, se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(4) Dacă actele de determinare sau înlesnire prevăzute în alin. (1)-(3) au fost urmate de o încercare de sinucidere, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.”

Obiectul juridic constă în relațiile sociale a căror existență și normală desfășurare sunt condiționate de apărarea vieții persoanei.

Obiectul material al infracțiunii este corpul persoanei fizice care s-a sinucis sau a încercat să se sinucidă.

Subiecții infracțiunii

Subiectul activ al infracțiunii poate să fie orice persoană fizică care răspunde din punct de vedere penal.

Participația este posibilă sub orice formă.

Subiectul pasiv al infracțiunii poate fi orice persoană fizică care a luat hotărârea de a se sinucide și care, în urma activității de determinare sau de înlesnire desfășurată de făptuitor asupra sa, se sinucide efectiv sau încearcă să se sinucidă.

În funcție de vârsta victimei (mai mare de 18 ani, între 13-18 ani, mai mică de 13 ani) sau de discernământul acesteia (cu discernământ, cu discernământ diminuat sau fără discernământ), fapta poate fi încadrată ca variantă tip sau variantă agravată.

Latura obiectivă. Infracțiunea de determinare sau înlesnire a sinuciderii se comite, sub aspectul *elementului material*, prin **acțiune**, legea prevăzând două modalități alternative de săvârșire a faptei, și anume:

- determinarea la sinucidere, adică acțiunea de convingere a subiectului pasiv la sinucidere, sau de întărire a hotărârii luate anterior de victimă în acest sens;
- înlesnirea sinuciderii, adică ajutorul dat persoanei hotărâtă să se sinucidă de a-și materializa hotărârea.

Activitatea făptuitorului, constând în determinarea sau înlesnirea sinuciderii, trebuie să aibă ca *rezultat* sinuciderea efectivă sau încercarea de sinucidere a victimei;

Între acțiunea făptuitorului de determinare sau înlesnire a sinuciderii și rezultat trebuie să se stabilească existența *raportului de cauzalitate*.

Latura subiectivă. Infracțiunea de determinare sau înlesnire a sinuciderii este o infracțiune intenționată, făptuitorul putând acționa cu intenție directă sau cu intenție indirectă.

Forma agravată a infracțiunii este prevăzută în alin. (2) al art. 191 C. pen. și constă în comiterea faptei de determinare sau înlesnire a sinuciderii față de un minor cu vârsta între 13-18 ani sau față de o persoană cu discernământ diminuat, dacă sinuciderea a avut loc.

A doua formă agravată prevăzută de alin. (3) constă în determinarea sau înlesnirea sinuciderii, săvârșită față de un minor care nu a împlinit vârsta de 13 ani sau față de o persoană care nu a putut să-și dea seama de consecințele acțiunilor sau inacțiunilor sale ori nu putea să le controleze, dacă sinuciderea a avut loc.

Pentru reținerea și aplicarea formei calificate a infracțiunii, trebuie întrunite cumulativ două condiții, și anume:

- subiectul pasiv să facă parte din categoriile de persoane precizate în text;

- făptuitorul să fi acționat asupra subiectului pasiv, cunoscând că acesta face parte din categoriile de persoane limitativ prevăzute de text.

Varianta atenuată. Dacă actele de determinare sau înlesnire prevăzute în alin. (1)-(3) au fost urmate de o încercare de sinucidere, limitele speciale ale pedepsei se reduc la jumătate.

Tentativa și consumarea. Tentativa nu se pedepsește.

Consumarea acestei infracțiuni are loc în momentul în care se produce rezultatul, adică sinuciderea sau încercarea de sinucidere a victimei.

Sanctiunea. Infracțiunea de determinare sau înlesnire a sinuciderii se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani (forma tip), cu închisoare de 5 la 10 ani [forma agravată prevăzută de alin. (2)], respectiv cu închisoare de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi [forma agravată prevăzută de alin. (3)]. Dacă faptele de la alin. (1)-(3) au fost urmate de o încercare de sinucidere, limitele speciale ale pedepsei se vor reduce cu jumătate.

Uciderea din culpă

Definiție. Infracțiunea de ucidere din culpă este prevăzută și sancționată de dispozițiile art. 192 C. pen. și constă în: „(1) Uciderea din culpă a unei persoane se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

(2) Uciderea din culpă ca urmare a nerespectării dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere pentru exercițiul unei profesii sau meserii ori pentru efectuarea unei anumite activități se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani. Când încălcarea dispozițiilor legale ori a măsurilor de prevedere constituie prin ea însăși o infracțiune se aplică regulile privind concursul de infracțiuni.

(3) Dacă prin fapta săvârșită s-a cauzat moartea a două sau mai multor persoane, limitele speciale ale pedepsei prevăzute în alin. (1) și alin. (2) se majorează cu jumătate”.

Obiectul juridic. Infracțiunea de ucidere din culpă are ca obiect juridic ansamblul relațiilor sociale a căror formare și dezvoltare depinde de ocrotirea dreptului persoanei la viață.

Obiectul material al infracțiunii de ucidere din culpă este corpul persoanei împotriva căruia acționează făptuitorul, deci corpul victimei infracțiunii.

Subiecții infracțiunii

Subiectul activ al infracțiunii de ucidere din culpă poate fi orice persoană care îndeplinește cerințele legale pentru a răspunde penal.

Subiectul pasiv al infracțiunii de ucidere din culpă poate fi orice persoană fizică, în viață.

Latura obiectivă

Sub aspectul *elementului material*, infracțiunea de ucidere din culpă se realizează printr-o activitate de ucidere a unei persoane, activitate ce se poate manifesta sub formă de *acțiune* sau *inacțiune*.